

Увага!

Якість зображень погіршена з метою захисту від копіювання

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Теоретичні засади дослідження договору поставки продукції для державних потреб.....	5
1.1. Поняття державних закупівель та державного контракту.....	5
1.2. Історія розвитку державних закупівель.....	8
1.3. Етапи розвитку нормативно-правового забезпечення системи державних закупівель.....	20
1.4. Поняття договору, укладеного за державним замовленням.....	28
Розділ 2. Аналіз особливостей договору поставки продукції для державних потреб.....	31
2.1. Поняття та характерні риси договору поставки.....	31
2.2. Елементи договору поставки.....	34
2.3. Укладення договору поставки.....	35
2.4. Зміст договору поставки.....	37
Розділ 3. Аналіз суперечностей та неузгодженостей між цивільним та господарським кодексами України щодо регулювання договору поставки.....	41
Висновки.....	45
Література.....	48

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. До прийняття спеціальних законодавчих актів (зокрема, Законів України "Про поставки продукції для державних потреб", "Про державний матеріальний резерв" тощо) відносини у сфері забезпечення потреб держави в товарах, роботах, послугах регулювалися численними нормативно-правовими актами. Серед них слід виділити постанову Верховної Ради УРСР від 15 жовтня 1990 р. "Про запровадження на території Української РСР єдиного державного замовлення на виробництво продукції, виконання робіт (послуг)", якою на території Української РСР було запроваджене єдине державне замовлення Української РСР на виробництво продукції, виконання робіт (послуг), з метою:

- 1) забезпечення державних потреб республіки;
- 2) виконання міжреспубліканських угод і поставок на експорт найважливіших матеріально-технічних ресурсів;
- 3) захисту інтересів народного господарства республіки в період переходу економіки на ринкові відносини для підприємств, об'єднань і організацій, незалежно від їх відомчої підпорядкованості та форм власності.

На сьогодні норми, якими регулюються відносини, пов'язані із задоволенням потреб держави в певних товарах, роботах, послугах, залишаються розосередженими в різних законодавчих актах. У ч. 3 ст. 712 ЦК міститься банкетна норма про те, що особливості регулювання укладення та виконання договору поставки товару для державних потреб можуть бути передбачені Законом. Такого ж банкетного виду норма міститься у ч. 2 ст. 264 ГК, але її диспозиція є навіть вужчою за диспозицію норми ЦК, оскільки в ГК йдеться лише про особливий порядок здійснення поставки продукції для державних потреб. Крім того, ст. 264 ГК передбачається, що такі особливості можуть передбачатися законодавством, що значно розширює можливості відомчої нормотворчості. У цілому практика видання банкетних норм, які не встановлюють конкретного правила поведінки, створює певизначеності правового регулювання на тих ділянках суспільних відносин, що підлягають унормуванню, а це породжує неповноту права. Точніше ця неповнота виявляється тоді, коли необхідний закон або інший

нормативно-правовий акт не приймається взагалі, і особливо тоді, коли він приймається, але не врегульовує відносини (в даному випадку – відносини поставки для державних потреб) з достатньою повнотою.

Сучасна система державних закупівель України покликана вирішити лише одне завдання: забезпечити державні потреби за умов мінімальних бюджетних витрат. На сьогодні систему державних закупівель в Україні не можна назвати досконалою. Уряд України не має ні стратегічного бачення її ролі у структурі державного управління, ні чіткого уявлення про тактику здійснення перетворення цього складного елемента механізму витрачання бюджетних коштів, що в результаті призвело до кідькаразової зміни законодавства.

Теоретичні та методологічні основи організації державних закупівель у вітчизняній і зарубіжній літературі розкрито в роботах З. Максименко, О. Мостового, В. Пономарьова, О. Покрещука, О. Юдашева, В. Федоровича, В. Шатковського, П. Мавроїдеа, Ф. Тріонфетті, О. Хекмишаташ. Не применшуючи вагомості її значущості внеску зазначених учених, слід підкреслити, що в дослідженні напрямів розвитку нормативно-правового забезпечення організації та проведення державних закупівель в Україні не було застосовано системного підходу.

Таким чином, викладене вище зумовлює актуальність дослідження курсової роботи.

Об'єктом дослідження курсової роботи є законодавство України.

Предмет дослідження – договір поставки продукції для державних потреб.

Метою курсової роботи є дослідження договору поставки продукції для державних потреб.

Мета дослідження передбачає виконання таких завдань:

- визначити теоретичні засади дослідження договору поставки продукції для державних потреб;
- здійснити аналіз особливостей договору поставки продукції для державних потреб.

Для розв'язування поставлених завдань використано такі методи наукового дослідження: теоретичний аналіз наукових літературних джерел, синтез, узагальнення, порівняння, абстрагування, конкретизація, моделювання, спостереження.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДОГОВОРУ ПОСТАВКИ ПРОДУКЦІЇ ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ ПОТРЕБ

1.1. Поняття державних закупівель та державного контракту

Регулювання закупівель продукції для державних потреб здійснюється відповідно до Закону України "Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб".

Цей Закон встановлює загальні правові та економічні засади формування, розміщення і виконання на договірній (контрактній) основі замовлень держави на поставку (закупівлю) товарів, виконання робіт, надання послуг (далі – продукція) для задоволення пріоритетних державних потреб суб'єктами господарської діяльності України всіх форм власності [4].

Пріоритетні державні потреби – це потреби України в товарах, роботах і послугах, необхідних для розв'язання найважливіших соціально-економічних проблем, підтримання обороноздатності країни та її безпеки, створення і підтримання на належному рівні державних матеріальних резервів, реалізації державних і міждержавних цільових програм, забезпечення функціонування органів державної влади, що утримуються за рахунок Державного бюджету України.

Державне замовлення – це засіб державного регулювання економіки шляхом формування на контрактній (договірній) основі складу та обсягів товарів, робіт і послуг, необхідних для забезпечення пріоритетних державних потреб, розміщення державних контрактів на її поставку (закупівлю) серед підприємств, організацій та інших суб'єктів господарської діяльності України всіх форм власності.

Державні замовники – Верховна Рада України та інші центральні органи державної влади України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, державні організації та інші установи – головні розпорядники коштів державного бюджету.

Виконавці державного замовлення – суб'єкти господарювання усіх форм власності (резиденти або нерезиденти), які виготовляють чи поставляють товари (роботи, послуги) для задоволення пріоритетних державних потреб [4].

Державний контракт – це договір, укладений державним замовником від імені держави з виконавцем державного замовлення, в якому визначаються економічні і правові зобов'язання сторін і регулюються взаємовідносини замовника і виконавця.

Поставки товарів, робіт і послуг для пріоритетних державних потреб забезпечуються за рахунок коштів Державного бюджету України та інших джерел фінансування, що залучаються для цього.

Обсяги коштів для закупівлі визначених товарів, робіт і послуг перераховуються в Законі про Державний бюджет України на поточний рік та визначаються Кабінетом Міністрів України відповідними рішеннями про використання позабюджетних джерел фінансування.

Потреба в товарах, роботах і послугах, необхідних для забезпечення виконання регіональних цільових програм (поставки продукції для регіональних потреб), визначається Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями відповідно до положень цього Закону [4].

Поставки товарів, робіт і послуг для виконання регіональних програм забезпечуються за рахунок коштів республіканського бюджету Автономної Республіки Крим і місцевих бюджетів, а також позабюджетних джерел, що залучаються для цієї мети.

Особливості відносин, що виникають у зв'язку з формуванням і розміщенням державного замовлення на виведення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування засобами масової інформації, випуском вищавшої продукції на умовах державного замовлення, поставками (закупівлею) для пріоритетних державних потреб сільськогосподарської продукції, промисловства, озброєння та військової техніки, а також інших спеціально визначених (специфічних) товарів, регулюються окремими актами законодавства України.

Держава виступає гарантом за зобов'язаннями державних замовників.

З метою організації робіт, пов'язаних з формуванням державного замовлення, розміщенням поставок продукції для державних потреб і контролем за їх виконанням, Кабінет Міністрів України визначає і затверджує перелік

державних замовників, обсяги та склад державного замовлення [4].

Порядок формування державного замовлення та пріоритетні державні потреби затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Державні замовники здійснюють, виходячи з інтересів держави, вибір виконавців державного замовлення у порядку, встановленому Законом України "Про здійснення державних закупівель" укладають з виконавцями державного замовлення державні контракти;

Державні замовники забезпечуються Кабінетом Міністрів України фінансовими ресурсами в обсягах, необхідних для повної оплати державного замовлення, якщо інше не передбачено законом, і є відповідальними за задоволення пріоритетних державних потреб у відповідних товарах, роботах і послугах.

Координація роботи, пов'язаної з формуванням державного замовлення і здійсненням контролю за його виконанням, покладається на спеціально уповноваженій центральній орган виконавчої влади з питань координації закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти.

Для виконавців державного замовлення, заснованих повністю або частково на державній власності (державних підприємств, установ та організацій, акціонерних товариств, у статутному фонді яких контрольний пакет акцій належить державі, орендних підприємств, заснованих на державній власності), а також для суб'єктів господарської діяльності України всіх форм власності – монополістів на відповідному ринку продукції державні замовлення на поставку продукції є обов'язковими, якщо виконання державного замовлення не спричиняє збитків зазначеним виконавцям державного замовлення [4].

Фінансове забезпечення виконання державного замовлення здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

Відповідальність за нецільове використання коштів державного бюджету, передбачених для забезпечення виконання державного замовлення, несуть відповідні посадові особи згідно із законодавством.

Слідання та пошук звіти про виконання державного замовлення здійснюються у порядку, визначеному Законом України "Про здійснення державних закупівель".

Державні замовники зобов'язані оприлюднити інформацію про виконання державного замовлення та ефективність використання коштів державного бюджету в порядку, встановленому Законом України "Про здійснення державних закупівель".

1.2. Історія розвитку державних закупівель

Перехід до економічного підходу у відносинах між державою і виробниками (постачальниками) матеріальних ресурсів на території Росії почався в XVII столітті, тоді ж з'явилися перші згадки про заходи, які з деякими зауваженнями можна розглядати як публічні торги. Серед історичних документів зберігся царський Указ, датований липнем 1654 р., про доставку в Смоленськ борошна і сукарів за підрядною ціною [24].

Активізація економічних відносин у Росії часів правління Петра I спричинила збільшення кількості публічних торгів. Насамперед цьому сприяла військова активність царя.

Уже перші конкурси, організовані в той час, мали специфічні риси, характерні й для сучасних торгів. Передусім йдеться про відвертість і привселюдність відбору при проведенні торгів.

У 1714 р. спеціальним сенатським рішенням передбачалося публічне оголошення результатів не тільки найважливіших, але й різних дрібних торгів. Необхідно було вказувати, хто на що витратився та скільки за це заплатив. Ці відомості подавалися в Канцелярію Сенату.

У зв'язку зі зростанням кількості підрядів, що розподілялися на конкурсній основі, Петро I заснував спеціальну установу, яка займається питаннями поставок і продажу. Вона отримала назву Канцелярія підрядних справ і цілпорядковувалася Канцелярії Камер-колегії. У військових відомствах аналогічні обов'язки покладалися на спеціальних посадових осіб. Однак активність військових чиновників виявилася набагато вищою, ніж цивільних: на конкурсній основі військові почали проводити постачання провіантом і амуніцією частин російської армії. Саме з цього часу практично все законодавство щодо публічних торгів ґрунтувалося на положеннях, що розроблялися свого часу у військових міністерствах [24].

У 1721 р., коли російська держава оголосила себе імперією, був прийнятий Регламент Адміралтейства і Верфі, в якому питання постачання вважалися найважливішими, а інструкції щодо їх вирішення були прописані в першому розділі під назвою "Як підрядників знаходити і з ними домовлятися".

Організація роботи з підрядниками, викладена у цьому документі, фактично є прототипом сучасного законодавства з проведення конкурсів і торгів.

Також була офіційно проведена посада тофімаклера (розпорядника, організатора торгів), за відсутності якого проведення конкурсу заборонялося. Зазвичай на цю посаду брали грамотних купців, які спеціалізувалися на державних підрядах, знали тонкощі процесу і способи досягнення вигідного результату.

Схема роботи з підрядниками була такою: писалися квитки (з зазначенням підряду (предмета закупівлі), терміну (строку), з якого починали прийматися заявки, та місяця, коли повинні прийти претенденти на підряд). Квитки відправлялися полицмейстеру, котрий вивіщував їх у найбільш видних місцях. Одночасно з цим проводилося їх розсилення в магістрати (адміністрації) інших міст. Про товари, доставка яких мала відбутися влітку, повідомлялося в листопаді, а про отримання зимових замовлень — не пізніше липня.

Підряд віддавався тому, хто запропонував найнижчу ціну при умові, що підрядник був надійний. Якщо ж він виявлявся недобросовісним або недостатньо матеріально спроможним, товар віддавався "вірній" людині, з відповідними репутацією і станом справ, нехай навіть за більшою ціною [24].

Конкурсанти зазнавали тиску з боку держави. Зниження вартості підряду відбувалося так: на добу запалювалася свічка, з претендентів цюперелжували, "що якщо хтось із них передумас або повернеться під час горіння цієї свічки й буде менше брати", то вже затверджений підряд або доставка передадуться йому. Але якщо така пропозиція надходила після згорання свічки, вона не приймалася. Щоб уникнути різних непорозумінь, свічку охороняли два спеціально приставлених офіцера.

Петровські Регламент та інструкції вдосконалювалися до 1731 р., до того часу, коли вони були видані востаннє. Здебільшого це були невеликі приватні документи, що регулювали окремі питання взаємодії учасників торгів.

Регламент 1732 р. уже не передбачав западення свічки. Так відверте "видавлення" вишок було скасоване спеціальним розпорядженням.

Наступний документ – Регул провіантського управління – був затверджений у 1758 р. та стосувався поставок продовольства (переважно хліба). У новому документі особлива увага приділялася понижці та публікації оголошень про торгів. Квитки з повідомленнями й умовами потрібно було "вручати з барабанним б'єм". Після закінчення служби у церкві священники повинні були повідомляти парафіян про наміри державної необхідності, причому термінову (останнє стосувалося далекої провінції, куди не долігав "барабанний бій" і не доходили газети) [24].

Особлива увага в цьому документі приділялася закупівлям саме у виробників, обминаючи купців. Шляхті (дрібномастним дворянам) і селянам надавалися перевага при отриманні замовлення на поставку. Цим намагалися приборкати купця-посередника, заощадити казенні гроші і вилати кошти на розвиток саме виробництва продукції. Рекомендуюлося також уникати підрядів, а закупівлі проводити за твердими державними цінами у землевласників.

Після торгів, що відбулися, переможця пропонувалося "всіма силами схилити до ще більшого зниження ціни... шукаючи казенного прибутку без усякої передачі".

Стосовно купців поступовалися бюрократичні вимоги – кількість необхідних довідок, атестацій, "описок і оцінень" зростала, хоча, з іншого боку, це свідчило про спробу держави забезпечити себе від шахраїв.

У цей же час було введено правило надання відомостей про прибутки і капітали та заборонено набирати замовлень на суму, більшу за вартість власного майна.

Приймалися різні відомчі акти, які враховували особливості галузевих поставок (поставки для військового відомства; поставки тканин, хлібних виробів тощо) [24].

У 1775-1776 рр. була проведена одна з найрадикальніших реформ державного управління в Росії. Акт, за яким відбувалося це реформування, отримав назву "Установа про губернії". Саме він довгий час визначав розвиток державної системи Росії. Стаття 118 цього документа мала назву "Про контракти

по підрядах, поставках і відкупах". Правила, наведені в цій статті, стали відправним пунктом для подібних документів у різних відомствах, оскільки в них було враховано весь досвід проведення торгів на поставки і закупівлі державними органами.

Олександр І, вступивши на престол, розпочав реформування системи державного управління. Перегляд існуючого законодавства спричинив також зміну регламентуючих документів з "публічного продажу казенних поставок і підрядів". За першу чверть XIX століття було видано 107 урядових актів, що регламентували або коректували проведення торгів, їхнє забезпечення і подальше виконання замовлення [24].

У 1802 р. був виданий "Статут про провіант для продовольства військ", де й були викладені нові правила для укладання підрядів. Особлива увага приділялася довільковим цінам та механізму збирання інформації для їхнього обчислення. Довількова ціна була відправною точкою в організації торгів, і всі рішення приймалися, орієнтуючись на неї.

У тому ж році вийшли Правила соляної поставки, в яких уперше наводилася статистика й аналітика торгів. Уперше також був проведений розрахунок економії державної скарбниці від організації заходів щодо конкурсного розміщення замовлень.

У 1815 р. спеціальним указом навіть рекомендувалося віддавати підряди в різні руки частинами. Йшлося, передусім, про кількість поштових станцій у губерніях. Ціна на підряд з утримання всіх станцій губернії була надзвичайно висока, дуже великою була і застава (третина суми договору) – все це ускладнювало пошук претендентів та їх поручителів. Але якщо загальний підряд розподілити по повітах, то все ставало набагато дешевше та простіше. Крім того, додатково заохочувалися місцеві помішники та підприємці з селян і купців.

Іншим стимулом до активізації підрядників стало розпорядження 1818 р. "Про заходи щодо запобігання затримкам платежу поставальникам за укладеними із ними в казенних місяцях підрядами". Воно регулювало відносини державної скарбниці й підрядників за строками виконання договору двома сторонами. Головна увага в ньому була приділена чиновникам казенних відомств.

Відтепер штрафи за прострочені (з вини установа, що не виплатила гроші)

поставки накладався на посадових осіб, "які в цій несправності виявляться винними". Крім цього, упорядковувалися стягнення за непостачання [24].

Порівняно із законодавством попереднього століття у дев'ятнадцятому помітно зменшилася кількість розпоряджень репресивного або погрозного характеру. Це свідчило про достатньо відпрацьовану систему проведення торгів, організацію поставок, виконання підприємств. У проведенні самого процесу торгів сталися значні зміни: тепер, наприклад, для внесення пропозицій цілком достатньо було, дотримуючись формальностей, надіслати їх поштою. Конкурсанти або їх довірені особи прибували безпосередньо на торг.

У XIX столітті соціальні та правові відносини в суспільстві все більше ускладнювалися. Розвиток техніки, поява нових установ, збільшення асортименту необхідних державній скарбниці товарів, активне міське і дорожнє будівництво призвели до розширення поля для взаємовигідних контактів між державою і приватними підприємствами. Все це вимагало вдосконалення російського законодавства.

У 1830 р. був прийнятий так званий "Лист для торгу", який зафіксував основні правила проведення торгів для державного замовлення і діяв майже до кінця століття. Одночасно узагальнювалися матеріали щодо карної відповідальності порушників підприємного законодавства. Нове "Уложення (кодекс) про покарання карні та виправні" було видане в 1885 р. [24].

З переходом Росії на капіталістичний шлях розвитку державою починають цікавитися поземні фірми і банки. Зокрема іноземні фірми беруть участь у конкурсах на спорудження суден.

У 1860 р. публікується Найвищий Указ про те, що казенні замовлення її закупівлі за кордоном обмежуються товарами, які було неможливо придбати в російських підприємств. Через шість років інший указ "наказує", щоб усі урядові замовлення виконувалися тільки в межах держави, незважаючи на складнощі, які спочатку виникатимуть.

Приватний бізнес був знявдо зацікавлений у тому, щоб його партнерами були казенні структури, які, у свою чергу, з метою економії коштів і підвищення якості своїх замовлень надавали фірмам можливість позмагатися між собою за державне визнання. Найбільш відомі виробники здобували звання

"Постачальників Двору Його Імператорської Величності", попередньо, пройшовши всі ієрархічні сходи торгів і конкурсів [24].

У 1900 р. було опубліковане "Положення про підряди і поставки", що діяло до жовтня 1917 р. Воно передбачало проведення торгів трьох типів: усні торги, торги за допомогою запечатаних оголошень і змішані. Усні торги являли собою аукціон. Для вдосконалення процесу конкурентного відбору в Росії було запропоновано ввести англійську систему пошуку можливих учасників торгів. З цією метою кожне відомство складало списки підприємств, визнаних державною скарбницею солідними та надійними контрагентами.

Після революції необхідно було відновити конкурентну практику і створити відповідні структури. Таким органом і став Робеслін (Робітничо-селянська Інспекція). Узагальнивши вже існуючий досвід, ця установа розробила Положення про поставки і підряди, яке було затверджено 30 листопада 1921 р., та Інструкцію до нього.

У Збірниках Законів 1924-1926 рр. трапляються тільки акти з поточних питань, схожі на розпорядження початку століття – про прийняття або неприйняття як застави тих або тих інших паперів банків або, як їх почали називати, Державних трудових оцілених кас.

У 1927-1928 рр. інтерес до торгів знову зростає, і пов'язане це, передусім, з виданням нового Положення про державні підряди і поставки, затвердженого 11 травня 1927 р. Порівняно з попередньою директивою в ньому були розширені та змінені деякі статті, інші ж з'явилися знову [24].

Для зручності поширення інформації про торги, що плануються, і такого ж зручного контролю над її змістом ЦВК постановив друкувати оголошення тільки у своїй газеті "Известия" або в республіканських центральних газетах. Це змінило перебіг торгів. Тепер спочатку оголошували всі письмові пропозиції і такі, що надійшли в усній формі, а потім проводилося саме змагання. До нього допускалися тільки ті учасники, хто зробив попередню заяву свої ціни й умов.

Основною темою торгів стали ремонтно-будівельні роботи і будівництво. Поставки замінялися державним розподілом, і кількість конкурсів різко скоротилася. За формою проведення найпоширенішими стали змішані торги, зрідка організовувалися усні. Оголошення з регіонів практично не надходили,

переважно друкувалася інформація московських підприємств і установ, яких також стало менше.

В Росії конкурсні закупівлі почали здійснюватися на державному рівні тільки через 70 років, коли був прийнятий Указ Президента №305 "Про першочергові заходи з запобігання корупції й скорочення бюджетних витрат при організації закупівлі продукції для державних потреб" від 8 квітня 1997 р. Почалася нова історія торгів у Росії.

З моменту набуття Україною незалежності процес формування національного законодавства про державні закупівлі, як і в Росії, став динамічним [24].

Державні закупівлі та їх важлива складова – державне замовлення – це засіб регулювання економіки країни шляхом формування на контрактній (договірній) основі складу і обсягів поставки продукції, виконання робіт і надання послуг, необхідних для державних потреб, розміщення контрактів на закупівлю між підприємствами, організаціями та іншими суб'єктами господарської діяльності України та інших країн. До державних закупівель включається певна сукупність видів продукції (робіт, послуг). Вона формується на основі прийняття державних програм, законодавчо встановлених пріоритетів вивчення кон'юнктури внутрішнього і зовнішнього ринків, потреб держави в товарах, роботах і послугах.

Поняття "державні замовлення" – праобраз сучасного поняття "державні закупівлі" – було вперше вжито у Держплані СРСР при розробці проекту народногосподарського плану на 1988 рік. Головною причиною введення цієї економічної категорії було те, що вже з середини 80-х років Держплан СРСР у масштабах усього народногосподарського комплексу не міг повністю збалансувати шановні завдання з виробництва продукції з наявними матеріальними ресурсами. Він змушений був здійснити кроки в напрямку децентралізації існуючої системи. Неспроможність забезпечення народногосподарських планів зумовила появу державного замовлення, яке охопило 70-80% загальних обсягів народного господарства і повністю забезпечувалося матеріальними ресурсами. Продукцію, що виготовлялася понад державне замовлення, дозволялося реалізовувати виробнику самостійно [24].

Така ідеологія щодо державного замовлення існувала до 1993 року, включючи перші роки незалежності України. Починаючи з 1993 року, коли

система централізованого планування виробництва і розподілу матеріально-технічних ресурсів поступово втрачала свою дієздатність і адекватність економічній ситуації, трансформувалась і функції державного замовлення. Вона все більше втрачала властивості абсолютного державного регулятора у виробництві продукції та послуг і перетворювалося на засіб забезпечення потреб у матеріальних ресурсах, продукції, роботах і послугах споживачів, що утримуються за рахунок державного бюджету. Це знайшло своє відображення у щорічних указах Президента України до 1996 року про державний контракт та державне замовлення. Крім того, були прийнята Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.93 року №871 "Про затвердження Положення про порядок організації та проведення міжнародних торгів (тендерів) в Україні", що дала початок проведенню міжнародних торгів і впорядковувала здійснення на конкурсних засадах закупівель товарів (робіт, послуг) винятково іноземного походження для задоволення державних потреб України. Під час цієї згаданої Постанови (21.10.93 – 28.06.97) Міністерством зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України зареєстровано 66 міжнародних тендерів. Складалася парадоксальна ситуація щодо задоволення державних потреб: стосовно іноземних постачальників/підрядників держава дотримувалася загальноприйнятої у міжнародній торгівлі практики укладання державних контрактів винятково на конкурсних засадах, а всередині країни державні контракти розміщувались на директивних засадах, що суперечило стратегічній меті – розбудові відкритої соціально-економічної системи на основі ринкового механізму [24].

Об'єктивні зміни в принципових підходах до формування й розміщення державних замовлень були зафіксовані в Законі України від 22 грудня 1995 року №493/95-ВР "Про поставки продукції для державних потреб", а також у відповідній Постанові Кабінету Міністрів України від 29.02.96 року №266 "Про порядок формування та розміщення державних замовлень на поставку продукції для державних потреб і контролю за їх виконанням".

У цьому законі подано перелік державних замовників (міністерства, центральні органи виконавчої влади, уряд АРК, області, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, інші державні організації та установи, уповноважені урядом України укладати державні контракти), гарантом

за зобов'язаннями яких у Кабнет Міністрів України; вказано функції замовників і їх обов'язки, джерела фінансування замовлень і порядок контролю за їх використанням; встановлено стимулювання виконання поставок і міри відповідальності за невиконання державних контрактів [24].

Крім цього, за окремим порядком, визначеним Законом України "Про державне оборонне замовлення" від 3.03.1999 року № 464, формується державне оборонне замовлення для забезпечення потреб Збройних Сил України та інших військових формувань з озброєння й військової техніки, речового та медичного майна, продовольства, шетивно-мастильних матеріалів, виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт.

Важливо зазначити, що в той же час переважна частина закупівель товарів, робіт і послуг здійснюється поза державними замовленнями. У першу чергу це стосується закупівлі товарів, робіт і послуг, які не виробляються чи не виконуються вітчизняними підприємствами. Фінансування таких закупівель здійснюється згідно з кошторисами видатків на утримання державних органів усіх гілок влади, розробленими відповідно до видатків, передбачених у Державному бюджеті на поточний рік. Причиною цього є те, що для норм випезгаланого Закону "Про поставки продукції для державних потреб" поширюється на закупівлю продукції державними замовниками для забезпечення пріоритетних соціально-економічних потреб суспільства (освіта, культура, наука тощо) лише у вітчизняних виробників. Закон обмежує залучення до виконання державних замовлень іноземних суб'єктів господарювання, що фактично суперечить, запальшовизначним нормам міжнародної торгівлі.

Зважаючи на зміни, що сталися в економіці України, а також у її зовнішньоекономічній політиці, виникла необхідність внесення відповідних змін як в організацію роботи щодо здійснення державних закупівель, так і в законодавчі та нормативні акти з цього питання [24].

У першу чергу, це пов'язано з намірами України інтегруватися в європейські економічні структури та приєднатися до системи ГАТТ/СОТ. Головною умовою для реалізації цих намірів є приведення внутрішнього законодавства України, зокрема з питань державних закупівель, у відповідність з нормами і правилами міжнародної торгівлі.